

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOO AJALEHT

18. jaanuaril kaitses doktoritöö teemal "Kommunikatiivse kontori modelleerimine" ("Informational modelling of a communication office") TTÜ informaatikainstituudi infosüsteemide õpetooli lektor LEA ELMIK. Doktoritöö juhendajaks oli sama instituudi professor Leo Vöhandu. Meie esimese naistehnikadoktori doktoritöö oponentideks olid:

Rein Paluoja, Eesti TA Küberneetika Instituudi teadur, tehnikadoktor (PhD),

Jaak Henno, TTÜ Informaatikainstituudi dotsent, füüsika-matemaatika kandidaat,

Toomas Mikli, TTÜ infosüsteemide aseprofessor, tehnikakandidaat,

Lauri Ojala, Turu Kõrgema Kaubanduskooli aseprofessor.

Värske doktori sõnul on tema töö rakenduslikuks eesmärgiks arvutite otsustavaks rakendamine kontorites ning loogilise tarkvaralise lahenduse pakumine info kiiremaks ja täpsemaks vahendamiseks.

Kes on teaduste doktor?

Iseseisvuse saavutamise järel oleme asunud rajama Eestis uusi ühiskonna aluseid, sealhulgas uut hariduse kontseptsiooni. Tehnikaülikool viskleb reformide küüsis.

Reformitud on kogu stuudium ülikoolis: õppeprogramm on mitmeastmeline ja võib lõppeda inseneri- või ökonomisti-, magistri- või doktoridiplomi saamisega. Eelnenu 50 aasta jooksul eksisteerinud ülikooli taustal tähendab tänane magistriõpe midagi põhimõtteliselt uut, doktorikraadile pürgimist aga ei nimetatud varemalt õppeks – see oli teaduslik töö. Toonud eesti hariduse kontseptsiooni uued mõisted – magister ja doktor – on tarvis neile ka adekvaatne sisu leida.

Käesoleva artikli eesmärgiks on ärgitada mõtteid ja diskussiooni teemal, millist hariduse taset, milliseid tulemusi nõuda õppurilt, et talle omistada magistri- või doktorikraad. Olgu märgitud, et hetkel on aktuaalne senitehtud töö analüüs kraadide kaitsmise alal ja kraadi kaitsmise eeskirjade ühtlustamine ning täiustamine ülikooli ulatuses. Küsimus on ka selles, kas oleks võimalik vähendada subjektivismi väitekirja taseme määramisel ja formaliseerida selle hindamist. Kas oleks näiteks võimalik "mööta" mõningaid taseme näitajaid.

Lati kõrgusest

Kõige rohkem tekitab diskussiooni küsimus, millisel kõrgusel peaks seisma doktoritaseme lattu. Värskena püsib silme ees Läänega võrreldes erandlikult kõrgel seisnud endise nõukogude doktori lattu. Viimane eeldas uue teadussuuna (!) avamist või väga suurt tähtsust omavate teadustulemuste saamist. Tagajärjeks oli see, et doktorikraadini jõuti 10–20 aastat hiljem kui Läänes. Nõuete allapoole laskmine oli loomulik, ent lattu ei tohi kolksatades langeda. Veel ei tunta Läänes eesti doktorit, seda enam hakatakse teda huviga silmitseda, kui ta tuleb.

Kas oleks mõtet võrrelda eesti doktorit endisaegse teaduste kandidaadiga? Arvestades, et aspirantuur kestis kolm aastat, praegused magistri- ja doktoriohingud kestavad nüüd aga kokku kuus aastat, siis peaksid järeldama ka kõrgemad nõudmised doktorile. Teisest küljest aga sobiks kandidaadi etalon vahest tarvitamiseks vaid teatud üleminekupeerial, aga mitte tööjuhisenähtena kaugemas plaanis.

Magistrikraadi kriteerium on Tehnikaülikooli praegustes eeskirjades sõnastatud mõnevõrra ähmasemalt: nõutakse piisava sügavusega uuringuid ja kompetentset kriitilist analüüsi eriala taseme kohta koos oma uurimistulemuste tähtsuse lahtimõtestamisega. Doktori puhul on kriteerium esmapilgul selgemalt formuleeritud: nõutakse uudseid (originaalseid) tulemusi, mis annavad märkimisväärse panuse teaduslike probleemide lahendamiseks antud valdkonnas.

Kasutades akad. Olav Aarna analoogiat magistrite-doktorite ja keskaegse tsunfti sellide-meistrite vahel, oleks magistri väitekirja sellitöö, mis peab näitama, et asjaosaline on võimeline iseseisvaks teadustööks, doktori väitekirja aga – meistritöö, mida pärjaks teaduslik tulemus.

Just siit probleem algabki: mida tähendab üldse teaduslik tulemus?

Ja mis on uudne, mis märkimisväärne (tähtis).

Mis on ja mis pole teaduslik tulemus?

Traditsiooniks on kujunenud, et väitekirja kokkuvõttes formuleeritakse kõik töös saavutatud teaduslikud tulemused. Olgu näitena toodud järgmine sageli kohatav uurimistöö tulemuse sõnastus: "töötati välja meetod selle või tolle probleemi lahendamiseks".

Kas niiviisi esitatud info viitab sellele, et on saadud uus teaduslik tulemus? Mitte sugugi. Esitatud lause üksnes konstateerib tehtut. Oponenti reageering niisugusele infole oleks: "Noh ja mis siis!" Jah, loomulikult tähendab see "väljatöötatud meetod" kah mingit tulemust. Iga tegevus lõpeb mingi tulemusega. Vihje teaduslikkusele eeldab aga enamat.

Teadustulemuse formuleeringu esmanõudeks (põhiomaduseks) on, et ta oleks väide, mis vajab tõestamist. Väitekirja kirjutamise mõtteks ongi tulemuste (väidete) esitamine ning tõestamine. Väitekirja ei ole tehtud tööd konstateeriv kirjeldus. Oponent alustab väitekirja lugemist sageli lõpust – teaduslike tulemuste ehk väidete loetelust. Väite kahtluse korral asub ta tekstist tõestust või kinnitust otsima. Kui aga väitekirja kokkuvõttes midagi väidetud pole, ei ole põhjust ka selle (väite)kirja ülejäänud teksti lugema hakata.

Teiseks oluliseks teadustulemuse formaalseks nõudeks on uudsuse (loomingu) olemasolu. Seejuures peetakse silmas just sisu ja mitte vormi uudsust. Kunst ja teadus ongi vastandlikud just rõhu asetuse poolest vormile ja sisule. Kui kunstiloomingult oodatakse üllatamist vormi uudsusega, siis teaduslooming tähendab uut sisu (uusi teadmisi). Üsna tihti, kahjuks, serveeritakse teadustulemuse pähe uut mu-

delit, kirjeldusmeetodit jms., piisavalt põhjendamata selle sisulisi eeliseid (kui neid üldse on) varem tuntud vormide ees.

Kuidas tuleks sõnastada ülal toodud tulemuse formuleering "töötati välja meetod", nii et see "kõlaks" teadustulemusena? Olgu selleks kaks järgnevat näidet:

– esmakordselt töötati välja meetod selle või tolle probleemi lahendamiseks ...

– töötati välja meetod selle või tolle probleemi lahendamiseks, mis ületab tuntud meetodid selles või tolles suhtes.

Mõlemal juhul on nüüd tõepoolest midagi väidetud, mis igas kriitilise meelega inimeses (ka oponendis) tekitab kahtleva küsimuse: "Kas tõesti?" Väitekirja sisu aga peaks andma vastuse sellele küsimusele.

Teadustulemusi on mitmesuguseid. Nendeks võivad olla probleemi lahendamise kõrval ka probleemi püstitus, probleemi taandamine teisele juba lahendust omavale probleemile, mõne varasema "teadmise" ümber lükkamine, korra loomine mingis teadusvaldkonnas jms. Igal juhul aga peab tulemus olema formuleeritud väitena, mis puudutab muudatuste tegemist olemasolevasse teadmiste süsteemi.

Oponentide aimamismängust

Oletagem, et meie ees on kaitsmiseks esitatud väitekirja, mille kokkuvõttes puuduvad väited ja on esitatud üksnes konstateerivad laused.

Kas sellest võib tuleneda otsus, et tehtud töö ei väeri doktorikraadi? Ilmselt veel mitte. Aga mina doktorinõukogu esimehena lükkaksin selle töö esialgu küll tagasi ja paluksin dissertandil konstateeriva kokkuvõtte väidetena sõnastada. Sellega käivitaks omapärane "eksam", mille dissertant sooritaks iseendale, ja mille käigus võib selguda, et mõnda konstateeringut (piisava tõestuse puudumisel) polegi võimalik väiteks ümber fraseerida. Võib juhtuda ka halvim – mitte ühtegi väidet ei õnnestu esitada. Näiteks, dissertandil võib puududa piisav alus väitmaks, et ta on esimehe või et tema meetod on parim senituntutest.

Oletagem, et taoline väitekirja jääb õpetatud nõukogu poolt tagasi lükkamata ja lubatakse kaitsmisele. Edasi järgneb paratamatult üks kahest võimalikust stsenaariumist. Kumbki neist eeldab aga "heahtliku oponendi" olemasolu, kes vaatamata formaalse motivatsiooni puudumisele (väidetud ju midagi polnud), asub siiski (väite)kirja lugema, ajendatuna lootusest tööd uurides ise (!) konstrueerida väiteid, millele tekstis tõestus leiduks.

Esimesel juhul, kui oponendi loominguiline tegevus (!) väidete konstrueerimisel lõpeb positiivselt, saab dissertandi teaduslik tulemus lõpuks tuvastatud ja talle võib anda doktorikraadi. Teisel juhul, kui oponendi "heahtlikud" katsed ise tulemust formuleerida ebaõnnestuvad, on kaks võimalust: töö tagasi lükata või jätta asja selgitamine kaitsmisprotseduuri ajaks. Viimasel juhul pole aga välistatud oponeerimise praagi võimalus, sest alles kaitsmise käigus sõnastatud tulemust ei pruugi alati olla võimalik kohapeal kontrollida. Pealegi, suuliselt sõnastatud väite puhul on kerge temast taganeda või "vajaduse korral" teda ümber fraseerida, ja dispuut võib muutuda müteasjalikuks.

Sõnade "esmakordselt", "ületab" jne. rõhutamine tulemuste formuleerimisel tähendab sisuliselt konteksti juurde-toomist väitekirja tekstist väljarebitud fraasidele. Ühest küljest võib seda samastada otsekohesusega või julgusegagi (!) kinnast välja heita ausaks dispuudiks, teisest küljest oleks see ka eetilise – dissertatsiooni kaitsmine ei ole oponentide aimamismäng.

Millest räägivad viited kirjandusele?

Praegustes ülikooli eeskirjades ei ole erilisel rõhutatud doktoritöös lahendatud probleemi aktuaalsuse nõuet. Arvan, et kogu teadustegevuse optimaalse juhtimise seisukohalt on selle nõude rõhutamine vajalik. Kuidas suhtuda näiteks dissertatsiooni, kus puuduvad viited viimase 5 aasta publikatsioonidele või näiteks pole refereeritud üldsegi Lääne autoreid? Ühest küljest võib sugeneda kahtlus, kas probleemi püstitus ongi üldse aktuaalne, kuna pole leitud ühtegi olulist

seost tänapäevase teadussituatsiooni-ga. Kui aga põhjust aktuaalsuses ka-helda pole, ent viited värsketele publikatsioonidele puuduvad, siis ei julge jälle tõsiselt võtta autori preten-sioone saadud tulemuste uudsusele.

Aktuaalsus ei pea tingimata tähendama kaasajooksmist buumiga mingi prob-leemi uurimisel. Aktuaalsus tähendab probleemi seotust käesoleva hetkega. Et niisugust sidet luua, on vaja osata heike situatsiooni – kaasaegset teaduse seis- – tunnetada ja hinnata. Probleem võib olla vana, aastate vältel puutumata seisnud ja dissertandi poolt taas "poo-diumile" tõstetud. Kui aga dissertant ei seo teda tänapäevase teadusuuringute frondiga (näiteks analüüsides kõige värskemaid ülevaateartikleid antud tea-dusvaldkonnast), ei saa seda "unusta-tud" probleemi aktuaalsena ette kujutada. Just töö aktuaalsuse hinda-miseks heidetakse pilk tööga tutvumisel kasutatud kirjandusele.

Kahest filtrist doktoriks saamisel

Ülaltoodust lähtudes on doktoritöö ol-vahemalt kaks omadust, mida õnnes-tub suhteliselt lihtsalt hinnata, peaaegu et kvantitatiivselt "mõõta" kaheväärt-uselises skaalas (on või ei ole): teadus-tulemuse korrektse formuleeringu ole-masolu ja töö aktuaalsus. Need on vajalikud tingimused (kuid mitte pii-savad) doktorikraadi jaoks, mis on aluseks töö kaitsmisele lubamiseks. Piisavad tingimused on teadustule-muse tegelik olemasolu, töö esituse kvaliteet, tulemuse tähtsus, millele hinnangu andmine on keeruline ja ei välista subjektivismi.

Lähtudes nimetatud kahte tüüpi dok-toritöö omadustest pean otstarbekaks suunatagi doktoritöö läbi kahest konk-reetse toimega filtrist – formaalsest ja sisulisest kontrollist.

Formaalne kontroll (pealiskaudne) toimub töö esitamisel kaitsmiseks, kus veendutakse teadustulemuste formu-leeringute ja aktuaalsust ning uudsust rõhutavate referentside olemasolus. Sisuline kontroll (põhjalik) toimub opo-nentide poolt ning see viiakse lõpule kaitsmisel. Siin peab usaldama eksper-te, kelle ülesandeks jääb kinnitada, et

probleem on tõesti aktuaalne ja et töös on tõepoolest saadud doktorile väärili-se tähtsusega tulemus – on antud oma panus teadusse.

Formaalse kontrolli eesmärgiks oleks hoida ülal kaitsmisele esitatavate tööde kindlat formaalset taset ning vältida si-tuatsiooni, kus alles kaitsmisprotseduuri ajal hakatakse selgitama kaitsmisob-jekti olemasolu või selle puudumist.

Vastutus niisuguse eesmärgi saavutamise eest peaks lasuma õpetatud nõuko-gul. Dissertatsioonile esitatavad formaalsed nõuded oleks vaja fikseeri-da mitte kvantitatiivselt, vaid põhimõ-tetena eeskirjades, hinnangu andmine aga nende nõuete täitmisele võiks toi-muda salajase hääletamise teel õpeta-tud nõukogus. On selge, et formaalsed nõuded võivad alati esile kutsuda formalismi nende täitmisel. Teisest küljest on aga üsna lihtne niisugust formalismi kaitsmisprotseduuri ajal tuvastada. Keerulisem on alustada dispuuti mitte millestki.

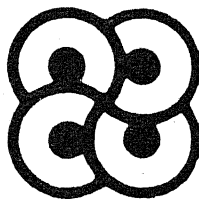
Epiloog

Nüüd püüan sõnastada vastuse peal-kirjas esitatud küsimusele.

Teadusdoktor on teadlane, kes oma uurimistöös on saavutanud, formu-leerinud ja kaitsnud aktuaalse tea-dustulemuse.

Rõhu asetus teadustulemuse korrekt-sele formuleeringule võib küll näida bürokraatliku ilminguna, kuid see tule-neb teaduse enda põhiprintsiipidest. Teadustöö eeldab korrektsust ja täp-sust igas faasis. Järelikult ei tohi neid momente ignoreerida ka kõige tähtsa-mas – tulemuste formuleerimisel.

Raimund Ubar
arvutitehnika ja -diagnostika
professor
20. jaan. 1993

REKTORIVEERG

Elu meie ümber küllastub turumajan-duse elementidega. Kas kõrgkool mittedulundusliku organisatsioonina seisab väljaspool kõigkvoimsaid turu-suhteid? Osutub, et turumajanduslik ja käsumajanduslik alternatiiv on ole-mas ka kõrgkoolis. Nendeks alterna-tiivideks on kursusesüsteemne ja ainesüsteemne õppekorraldus. Vii-maste olemuse paremaks mõistmi-seks on otstarbekas irduda detailidest, et hoomata iseloomulikku.

Ainesüsteemne õppekorraldus läh-tub üliõpilasest kui vabu valikuid te-gevast individidist ja kõrgkooli poolt pakutavatest õppeainetest. Valikute lihtsustamiseks ja korrastamiseks on koostatud mitmesugused õppeplaa-nid (õppesuuna, -valdkonna vms.). Enamuse üliõpilaste jaoks on suuna (valdkonna) õppeplaanid aluseks in-dividuaalse õppekava koostami-sel, kuid on võimalikud sellised üld-nõuetele vastavad õppekavad, mis täpselt ühegi suuna või valdkonna õppeplaanini nõuetele ei vasta.

Valikute tegemisel lähtub üliõpilane oma hariduslikest kavatsustest (kel-leks saada) ja temal olevast infost õppimisvõimaluste kohta (pakutavad õppevaldkonnad, -suunad ja -ained, nende kohustuslikkuse aste, vabade kohtade olemasolu jms.). Üliõpilase eriala määratakse temale diplomi väljaandmisel, st. aposterloorselt, selle diplomi väärtus selgub aga töö-turul.

Kõrgkoolisene turg seisneb õp-peainete pakkumises ja valimises, kus müüjateks on õppejõud ja ostja-teks üliõpilased. Seejuures on igal pa-kutaval kaubal küljes etikett kauba nimetuse (õppeaine sisukirjeldus ja õppejõu nimi) ning hinnaga (maht ainepunktides ja eeldusõppeained).

Kas meil TTÜ-s on selline turg ole-mas või tekkimas ja kas seda üldse vaja on? Nendest kiuslikest küsimus-est ja kursusesüsteemist aga juba järgmises rektoriveerus.

Olav Aarna

TEMPUS-PROJEKT ÜHISKONNA- KORRALDUSE ÕPETAMISEKS

Euroopa Ühendus finantseerib kõrghariduse edendamise programmi TEMPUS kaudu 120 tuhande eküüga järgmise kolme aasta jooksul Tehnikaülikoolis ja Pedagoogikaülikoolis käimasolevat projekti "Ühiskonnakorralduse ja sotsiaalpoliitika osa Eesti sotsiaalpoliitilistes muutustes."

EÜ poolelt osalevad projektis Manchesteri Ülikool ja Iiri Rahvuslik Ülikool. Üheskoos on võetud eesmärgiks ühiskonnakorralduse (*public administration*) õpetamise alustamist eelmainitud kahes Eesti kõrgkoolis. Ühiskonnakorralduse erialal antakse tudengeile teadmisi, mis võimaldavad hiljem professionaalidena asuda tööle riigi- ja omavalitsuse erineva tasemega asutustes.

TEMPUS-programmi koordinaator Dr. David A. Roberts kohtus Tallinnas viibides meie valitsuse liikmetega ning ministriumis esindajatega, kelle poolt leidis käimasolev projekt suurt toetust ja huvi: selles valdkonnas erialase koolituse saanud inimesi on valitsusel kavas rakendada Eesti uue administratiivse süsteemi ülesehitamisel.

Ettevalmistused õppekursuste avamiseks septembris 1993 jätkuvad.

Dr. D. A. Robertsil sõnul finantseerib Euroopa Ühendus septembrist 1993 kuni septembrini 1995 Eestis ühtekokku 10 projekti, neist neljas osaleb Tallinna Tehnikaülikool.

ULLI SATS

Tallinna Tehnikaülikoolis avati IEE Eesti Keskus

Suurbritannia elektriinseneride liidu (Institution of Electrical Engineers) president Brian Manley avas 21. jaanuaril Tehnikaülikooli peahoones IEE Eesti Keskuse. Keskuse põhieesmärgiks on aidata Eesti Elektriinseneride Liidul välja arendada rahvusvahelisele tasemele vastav elektriinseneride õppe- ja täiendõppeprogrammide süsteem, sest alates käesolevast kevadest annab kõrgkool lõpetajale vaid kõrgharidust tõendava dokumendi, elektriinseneri kutse andmise õigus läheb täielikult elektriinseneride liidu pädevusse.

IEE Eesti Keskus saab oma töö alustamiseks vajaliku stardiraha Suurbritannia kolleegidelt. Tallinna Tehnikaülikooli arvutuskeskuses asuvates ruumides on kavas sisustada kaasaegete seadmetega auditoorium koos võimalusega kasutada uusimat erialast infot raamatute ja videofilmide vahendusel.

IEE keskuse avamise tähtsust Eesti insenerihariduse taseme tõstmisel rõhutasid avamisel Suurbritannia saadik Eestis Brian Low ning tööstus- ja energeetikaminister Arvo Nüitenberg.

ULLI SATS

Härrad Brian Manley ja Brian Low IEE Eesti Keskust avamas.

Pildistanud Arvo Viilup

TTÜ ajaleht ilmub 30. aprillist 1949 • Toimetaja Ulli Sats •
Toimetuse aadress: TTÜ, Tallinn EE0026, Ehitajate tee 5, VI-211,
t. 537-261 • Arvutimakett TTÜ KO • TTÜ trükkoda • T. 25 • Hind 50 s.

VENDLUS, AUSUS, HOOLSUS KORP! FRATERNITAS LIVIENSIS - 75!

75 aastat tagasi – 28. jaanuaril 1918. a. töid seitse Tartu Ülikoolis rohuteadust õppivat tudengit maailma avalikkuse ette uue üliõpilasorganisatsiooni – korporatsiooni *Fraternitas Liviensis*. Algselt oli eesmärgiks koondada kõik eesti soost rohuteadlased ühiseks perekaks, arendada nende vahel vennaliku läbisaamist, vastastikust üksteise hindamist, samuti seati eesmärgiks ausameelsuse ja hoolsuse ning isamaa-armastuse kasvatamine oma liikmete hulgas. Neid põhimõtteid hakati ka edukalt ellu rakendada, hoolimata algusaastate keerulisest poliitilisest ja majanduslikust olukorrast Eestis; arendati kehakasvatust vehklemise ja võimlemise näol, harrastati laulu, seati sisse referaatide tegemine. Korporatsiooni algaastatel saadi ka lipulaul, mille komponeeris helilooja T. Vettik ja valmistati vapp.

Olles võrsunud iseenesest, sisemisest vajadusest, pole olnud korp! *Fraternitas Liviensis*l vaenulikke vahekordi ühegi üliõpilasorganisatsiooniga, vaid on püütud arendada sõbralikke suhteid kõigiga, niipalju kui see võimalik ja vajalik. Vahekordade korraldamisel on raudselt lähtunud põhimõttest: meie ei sega endid kellegi siseasjadesse ega luba ka kellelgi teisel end meie siseasjadesse. Lähtudes sellest, sõlmiti 1925. a. Eesti Korporatsioonide Liiduga kartell-leping ja viis aastat hiljem, 1930. a., saadi EKL-i täieõiguslikuks liikmeks. Tähtsaks etapiks korp! *Fr. Liviensis*e arengus oli hõimusedemete loomine Soomes sealsel Helsingi ülikooli juures asuva Kesk-Soome Osakonnaga. Peale vastastikust stipendiaatide vahetamist ja üksteise tundmaõppimist kirjutati 1935. a. sõpruslepingule alla.

Tehnikateaduskonna Tartust Tallinna ületoomisega ja Tallinna Tehnikaülikooli asutamisega siirdus Tallinnasse õpinguid jätkama ka palju korp! *Fraternitas Liviensis*e liikmeid. Nende eestvõttel tekkis Tallinna Tehnikaülikooli juurde korp! *Fraternitas Liviensis*e konvent, kes oma tegevuses on aligusest peale lähtunud Tartu emakonvendi põhimõtetest.

Korp! *Fraternitas Liviensis*est oli Eesti Vabariigi päevil kujunenud eluvõimas organisatsioon, kuhu 16-ndaks juuniks 1940. a. oli koondunud ca 300 liiget.

1940. a. sündmused tegid lõpu ka üliõpilasorganisatsioonide tegevusele. Nende vara korjati sunniviisiliselt kokku ja tegevus lõpetati. Järgnenud vägivald, küüditamised, võitlus nii Vene kui Saksa okupatsiooni vastu rüüstas oluliselt korporatsiooni liikmete ridu, paljud langesid või jäid kadunuks, umbes kolmandik liikmetest emigreerus läände.

Tekkinud olukorras, kus kodu-Eestis oli tegutsemine võimalik ainult salaja, ei kaotatud siiski lootust paremale tulevikule. Välismaailmas organiseeriti koondised, kes jätkasid meie ideaalide elushoidmist ja edasiarendamist. 1955. a. nägi esmakordselt ilmavalgust meie korporatsiooni ajakiri "Fraternitas". Samuti kirjutati 60. aastapäevale pühendatud juubelialbum.

Koos uue ärkamisajaga hakati taastama ka 1940. a. oma tegevuse peatanud üliõpilasorganisatsioone, sealhulgas korp! *Fraternitas Liviensis*t. Tartus taastati tegevus 1988. a. viimastel päevadel, Tallinnas veidi hiljem, mais 1989. a.

Nelja taastamisjärgse tegevusaasta jooksul on korp! *Fraternitas Liviensis* läbi teinud hoogsat arengu. Oma kaalukas osa on antud korporatiivse mõttemaailma arendamise ja EKL-i tegevuse taastamise. *Frater liviensis*ed on kuulunud erinevatel aegadel kõrgkoolide edustustesse ja andnud oma panuse üliõpilaste huvide esindamisel.

Korp! *Fraternitas Liviensis*e liikmeid võib leida viiest Eesti kõrgkoolist: Tartu Ülikoolist, Eesti Põllumajanduse Ülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist, Tallinna Pedagoogikaülikoolist ja Tallinna Kunstiülikoolist. 1. jaanuari 1993. a. seisuga on violett-roheline-valge lipu alla koondunud kokku 164 inimest, neist vilistlasi 108, tegevliikmeid 31, üliõpilasvilistlasi 7 ja noorliikmeid 17. Lühikese taastamisjärgse tegevusaja jooksul on suudetud leida

endale sõpru ka väljaspoolt Eestit: 75. aastapäeval toimub kartell-lepingu sõlmimine Läti korporatsiooniga "Fraternitas Livonica".

Tänu Tallinna konvendi humanitaarala üliõpilastele on au sisse tõstetud meie "Laulva konvendi" nimetus.

Korporatsioon *Fraternitas Liviensis*e 75. aastapäeva pidustuste raames toimub jaanuari viimasel nädalalõpul Tartus rida üritusi, mis algavad 28. jaanuaril näituse avamisega Tartu Ülikooli Raamatukogu kohvikus fuajees.

**VIVAT, CRESCAT, FLOREAT KORP!
FRATERNITAS LIVIENSIS!**

Toomas Kukk,
Tallinna konvendi esimees

Tähtsamaid daatumeid korporatsiooni Fraternitas Liviensis ajaloost.

1912 – 1913 Esimesed asutamiskatsed, mis toleagegete võimude vastuseisu tõttu ebaõnnestusid.

1917. a. lõpp Uus katse ja asutamisoa saamine.

28.01.1918. Pidulik avamisaktus kutsutud külaliste ja esindajate osavõtul. Esimaks võeti heisati violett-roheline-valge lipp konvendi korteril Kõütri tänaval.

05.05.1918. Esimene kommerss 22 liikme osavõtul.

04.05.1918. – 05.09.1920. Sunnitud vaheaeg tegevuses keerulise poliitilise olukorra tõttu Eestis.

05.09.1920. – 04.10.1925. Tegevuse taastamine ja tegutsemine rohuteadlaste kutsealase organisatsioonina.

04.05.1925. Sõlmiti kartell-leping Eesti Korporatsioonide Liiduga.

04.10.1925. Muudeti põhikirja, mille tulemusena said korporatsiooni liikmeks peale rohuteadlaste astuda ka teiste teaduskondade üliõpilased.

28.11.1930. Korp! *Fraternitas Liviensis* võeti vastu Eesti Korporatsioonide Liidu liikmeks.

10.11.1935. Sõlmiti sõprusleping korp! *Fraternitas Liviensis*e ja Kesk-Soome Osakonna vahel.

1940. suvi Akadeemiliste üliõpilasorganisatsioonide, sealhulgas korp! *Fr. Liviensis*e tegevuse sunniviisiline lõpetamine ja varade üleandmine Eesti Rahva Muuseumi.

1950-ndad a-d. Tegevuse taastamine ja väliskoondiste moodustamine USA-s, Kanadas, Rootsis ja Austraalias.

29.12.1988. Korp! *Fraternitas Liviensis*e taasasutamine Tartus.

06.05.1989. Tegevuse taastamine ja konvendi taasasutamine Tallinnas.

22.09.1989. Tartus Peetri kirikus toimus violett-roheline-valge lipu taaspühitsemine.

KORPORATIIVSE KASVATUSE PÕHIALUSED

Kõigi korporatsioonide lipukirjades ja deviisides leiame üllaid juhtlauseid, mis tahavad iseloomustada vastava korporatsiooni liikmeskonda ja olla neile meelele käitumisreegleiks või motoks. Ometi ei kajasta need loosungid korporantide omapära, sest samu lauseid austavad mitmed teisedki akadeemilised organisatsioonid peale korporatsioonide.

Korporatsioonide omapära ilmneb kõigepealt nende välitunnustes, tseremoniaalsetes kommetes, värviaatribuutides ja embleemides. Sisuline erinevus kõigi teiste akadeemiliste organisatsioonidega võrreldes seisneb aga korporantlikus kasvatuses, millest olulisemateks alussammasteks tuleb pidada kahte põhimõtet: vanuseprintsüpi ja autasu andmise kohustust.

Vanusest lugupidamist korporatsioonides iseloomustavad kõigepealt vastavad ametinimetused, nagu: senior, vanamees, vandevanem jne. ning tegevliikmete vanuseastmed, nagu: noormaja, vanamaja jne. Ka akadeemiliste perekondade moodustamine poegade, isade ja vanaisade nimetusega kinnitab vanuse printsüübi respektierimist ja "isade" autoriteeti "poegade" üle.

Kuigi korporatsioon iseenesest on demokraatlik organisatsioon, kus enamiuse tahe määrab ja otsustab vähemuse üle, ei tähenda see, et seniori või akadeemilise isa autoriteet oleksid diskuteeritavad või suvaliselt rakendatavad. Nagu tavalises perekonnas, nii ka akadeemilises perekonnas on väga oluline, et isa oleks vaieldamatuks autoriteediks oma poegadele ja senior tervele konvendile. Samuti peavad vilistlased olema autoriteetideks tegevliikmetele, keda tuleb kasvatada vastavas arusaamas, sest see on üks korporatsiooni iseloomustavaid kasvatuslikke põhimõtteid ja korporatsiooni tugevuse kindlamaid aluseid. Autasu andmise kohustus, teine korporatsiooni kasvatusel põhialuseid, ei tähenda ainult seda, et iga korporant peab valmis olema oma sõnade või tegude eest vastutust kandma ja moraalselt rahuldust andma sellele, keda tema sõnad või teod on riivanud. See nõue on iseenesestmõistetav ja arusaadav, ning keegi, kes lubab endale teha kaasvenna suhtes haavavaid väljendusi ilma et nende eest väljakujunenud korra kohaselt vastutust kannaks, ei vääri kandma nimetust "korporant", sest tema käitumine ei ole kooskõlas

aumehelikkuse põhimõttega, mis on korporantliku kasvatusel aluseks.

Autasu andmise kohustus tähendab aga veel palju enam. See tähendab kõigepealt seda, et iga mees peab õppima ennast kontrollima ja valitsema igas olukorras ja enesele mitte lubama väljendusi ega käitumist, mis ei ole korporandi väärilised.

Autasu andmise printsüüp eeldab ka, et kõiki korporatsiooni liikmeid koheldaks tõesti kui kaasvendi ja oldaks valmis neid tarbekorral julgesti kaitsma avaliku arvamise ees.

Sellisele aumehelikkusele põhineva vennastuse eelduseks on, et oma käitumises ja hoiakus oldaks väga nõudlikud kõigepealt iseenda vastu. Selle reegli järgi käies on tulemuseks kogu liikmeskonna käitumisstandardi tõus, mis omakorda seob ja ühendab asjaosalisi ja teeb meeldivaks läbikäimise ja kokkukuuluvuse selles kitsas vennastusringis, mida nimetatakse korporatsiooniks. Selles hoiakus ning tõekspidamises peitubki korporantliku kasvatusel põhituum.

EKL-i juubelialbumit refereeris

Toomas Kukk

"Viimne Burš"

Eeda Kook

Aeg pistnud arengpuule värsked lehed.
 Ulut vaimu põksub Alma Materi põu.
 Surmkutsar hauda sõitnud kaaslasmehed,
 kuid kiuste säästnud "Viimse Burši" jõu.
 Duell küll mitmel korral rinda puurind,
 kuid kõik ta haavad arstind õllevahit.
 Ta kirj end raamatuisse pole juurind,
 vaid elumafüü inend meeltetaht.
 Kops nikotiinist, silm nüüd viinast röske
 ja soonteastjas küärib verevein.
 Rapiiri armid ristlevad ta põske,
 ent turi turris veel kui kantsi sein.
 Nii praegu mõirgab cantust, janub õlut.
 Ta bassist rebased kui piksest võlut.

"Vennas, joo veel nüüd, sest noor oled sa . . ."

Rebased - kes nad on?

Tähelepanelikumad teist on kindlasti märganud neid kavalate salapärase nägudega ja veelgi salapärasemate mustade teklitega olendeid, kes välimuselt nagu eriti ei erineks meie igapäevainimesest, kuid kelle olemusest õhkub siiski mingit seletamatult kummalist ja isegi natuke nagu ebamaist hingust. Kindlasti on nii mõnelgi teist jäänud südamele kripeldama küsimus: kes nad ikkagi on? On nad mingid inimsoo mutatsioonid, sensitiivid, tulnukad kosmosest, iidse atlantise rahva järeltulijad vms.? Võin teile kinnitada, et ei midagi taolist! Tegemist on hoopiski rebastega! Nüüd nii mõnigi teist ütleb kindlasti: "Häh, jamps! Mingid rebased!" Kuid selline suhtumine on läbi ja lõhki väär! Rebaste puhul ei ole meil tegemist mitte vähem tähelepanuväärsete olevustega, kui seda oleksid väikesed rohelised mehikesed Marsilt.

Püüan teile nüüd tutvustada väikest osa neist oskustest ja omadustest, mida rebased valdavad, ja üks te otustage siis ise, kas see kõik pole mitte imeväärne!

Rebased on andekad psühholoogid. Nad tabavad juba poolelt sõnalt, mida värvikandja neilt palub, nad saavad silmapilkselt aru ka kõige ebaselgemalt esitatud ülesande sisust, kas esitaja näoilme või liigutuste järgi. Tihti peab rebane koguni värvikandja mõtteid lugema, et mitte sattuda mõne väga keerulise ülesande orki. Avastanud mõne

sellise kahjuliku mõtte, peab rebane ennast selle mõtte mõlgutajast vargsi eemal hoidma.

Rebased on suured kombinaatorid. Vaid nemad tunnevad kunsti, kuidas ka kõige hilisemal kellaajal ja kõige kaugemas maanurgas leida kohta, kust muretseda kastike õlut kosutuseks või hunnik vorstikesi kehakinnituseks.

Rebased on imeväärset matemaatikud. Nad teavad täpselt, kui palju on vaja õlut ja vorstikesi, et keegi värvikandjaist ilma ei jääks ja et ka väärt kraami lihtsalt kaduma ei läheks. Ja nii rebased liidavad, lahutavad, korrutavad, jagavad, astendavad, logaritmitavad ja leiavad piirväärtuse ning tulemuseks on ülitäpne sõltuvussuhe inimeste arvu ja vorstikeste hulga vahel.

Rebased on suurepärase näitlejad ja lauljad. Hakkavad näiteks värvikandjad õlleõhtul juba ära väsima (muuseas, rebased ei väsi kunagi), on rebased need, kes värvikandja palvel või omal vabal tahtel võtavad üles ergutava laulukese, mis kõigile jälle elu sisse toob. Teiseks võimaluseks peole jälle hinge sisse puhuda on nn. "rebase-teater". Selleks tulevad kõik rebased akadeemiliseks veerandtunniks kokku, mõtlevad välja ning lavastavad suurepärase näidendi mingil etteantud teemal.

Rebased on viisakuse ja dzentelmeelikkuse musternäidised. Nad on alati valmis sigaretile tuld pakkuma või

oma lahke käega pudelit avama. Nad aitavad naisterahvastel ja ka vanematel härradel mantlid seljast, pakuvad istet, oskavad viisakalt tervitada ja hüvasti jätta. See on kõik elementaarne, kuid tänapäeva maailmas täidavad kõiki selliseid lihtsaid viisakusreegleid ainult vähesed inimesed ja nende seas just rebased.

See oli lühike ülevaade rebaste tähtsamatest omadustest. Tegelikult suudavad rebased palju-palju muudki, mis reainimesele üle jõu kipub käima.

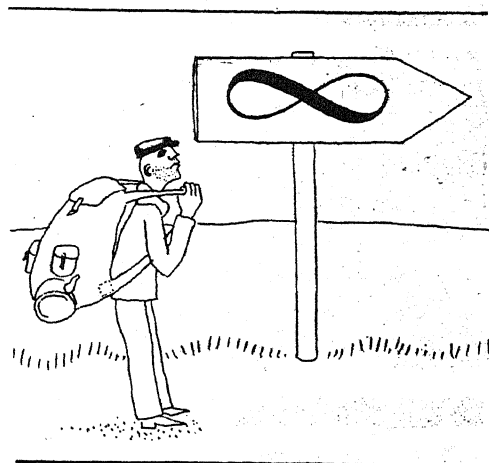
Aga ega värvikandjadki rumalad pole. Nad tunnevad täpselt kõiki neid rebaste kasulikke oskusi ning püüavad igal võimalikul juhul neid ära kasutada. Et rebased aga pahaseks ei saaks, on värvikandjad välja mõelnud mitmesuguste soodustuste süsteemi. Näiteks katavad nad kõik rebaste ülalpidamiskulud enda taskust. Peale selle ei pea rebased osa võtma tüütavatest erakoo-solekutest, nad ei pea oma ajusid väevama korporatsiooni juhtimise probleemidega jne.

Kuid ega rebased ole rebased just neid soodustusi silmas pidades. Rebased teavad, et ilma nendeta ei oleks korporatsioon see mis ta on, sest just rebane on korporatsiooni alustala ja kandepind. Ja nii nad siis ulatavad suuremeelsuses oma käe, oma oskused ja teadmised korporatsiooni käekäigu hüvanguks!

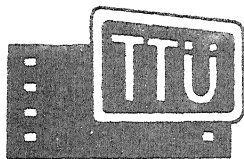
rebi Marko Aid

Korpi endine korter Tartus Gustav Adolphi mäel.

VIDEOÕHTUD KÕIGILE

TEHNIKAÜLIKOOLI FILMIKLUBIS

Tehnikaülikooli filmiklubi jätkab oma 27ndat hooaega jaanuaris majanduslike kaalutlustel videoprogrammidega uues, VI korpuses ruumis 229 ikka teisipäeviti algusega kell 18.30. Ruumi jätkub 200-le huvilisele, filme on võimalik vaadata kuue monitori vahendusel.

Filmide kava on kokku pandud üliõpilaste valiku põhjal. Kõik huvilised on teretunud. Igale õhtule on müügil piletid a 3 krooni 30 minutit enne programmi algust. Esmakülastusel on vaja tasuda EFSi aastane liikmemaks - 1 EEK.

Ootame igal õhtul huviliste ettepanekuid edaspidisteks programmideks. Nii et hea tudeng, õppejõud või teenis-tuja, kui Sul on huvi ja soovi veeta nädalas paar tundi hea filmi seltsis, tule filmiklubi õhtule ja võta sõber või sõbratar ka kaasa.

TIIT MERISALU

TERE, TEHNIKAÜLIKOOLI TUDENG!

We are 4 students of Geographical Institute of University of Copenhagen, that, as a part of our studies, are writing a report on Estonia. Part of the process of writing this report, is collection of data, information and experience, and in means to do this, we are planning to be in Estonia between February 20 to March 5, 1993.

Kui oled huvitatud kohtumisest ja edasistest kontaktidest Taani tudengitega, võta, palun, ühendust ajalehetimetusega peahoone ruumis VI-211 või telefonil 537 261.

Hei, tudeng!

Sind ootab rahvusvaheline suvekool Norras!

The International Summer School of the University of Oslo, June 26 - August 6, has made available a limited number of scholarships to applicants from the Baltic States. The scholarships cover all school fees, pocket money and travel expenses to and from Norway.

As in 1992, the same procedure will be applied regarding applicants under the Eastern Europe Ex-change program as is practised for all other scholarship applicants: the students send their application for admission, complete with the supporting documents listed on p. 1 of the application form and their scholarship application form, to the Embassy, which in turn will forward all applications to the International Summer School. The applicants will be notified of the result of their application as soon as the scholarship recipients have been selected. Applications should be submitted to the Norwegian Embassy (Pärnu mnt.8, EE0090 Tallinn, tel.: 441680 or 448014) by Friday 5 February, in order to be forwarded to Norway prior to deadline.

TULE ÕPPIMA JA TÕÖLE INGLISMAALE,

rahvusvahelisse noortelaagrisse!

FRIDAY BRIDGE INTERNATIONAL FARM CAMP

Friday Bridge International Farm Camp offer an opportunity for students from age of 18 to 25 years, of all nationalities to work, live and study together. You will have the chance to meet other young people from different countries, improve your English and at the same time have the possibility to earn money to help you pay some of the costs of staying at the camp.

The work generally consists of fruit picking, market gardening and pre-packing. You will be paid according to how much you pick, so the harder you work the more you earn.

We offer eleven 3-week periods beginning on 5 June, ending on 23 October 1993 for your choice.

Registreerimine Friday Bridge'i Eesti esinduses: EE0031 Tallinn, Toompuiestee 30, info tel: 451 861

HEI, TUDENG!

Sinu suureks õnneks on
TUDENGIKLUBI "TULIKA"
avatud iga

T, K, R, L, P kell 19.00 - 24.00.

Üliõpilaspilet tagab TASUTA sissepääsu, saadaval suur valik odavat napsi. Noored diskorid on oodatud muusikat tegema.

Ootame Sind aadressil
MADARA 25, orientiirideks
taksopark ja Tulbi saun.

TÄHELEPANU MAJANDUSTUDENG!

Üliõpilasvalitsus teatab, et nüüd lahendatakse Sinu probleemid (toetus, õppelaenu, üliõpilaspiletid) Kopli-maja ruumis X-220.

